

TESE DE DOUTORAMENTO

**A DIMENSIÓN SOCIOEDUCATIVA
DO MOVEMENTO
AGROECOLÓXICO EN GALICIA**

A dieta e o sistema agroalimentario como
eixos da sustentabilidade

ANEXOS

Kylyan Marc Bisquert i Pérez

ESCOLA DE DOUTORAMENTO INTERNACIONAL DA UNIVERSIDADE DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA

PROGRAMA DE DOUTORAMENTO EN EDUCACIÓN

SANTIAGO DE COMPOSTELA

2021

Relación de Anexos

ANEXO I

Formulario do *Censo de Iniciativas Galegas pola Sustentabilidade Social Ambiental*.

ANEXO II

Borrador do cuestionario *Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa*.

ANEXO III

Modelo para a validación por xuíces expertos do cuestionario *Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa*.

ANEXO IV

Guión de entrevistas semiestruturadas *Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa*.

ANEXO V

Relación das publicacións incluídas na tese e autorizacións das revistas.

ANEXO I

Formulario do *Censo de Iniciativas Galegas pola Sustentabilidade Social Ambiental*.

Censo de Iniciativas Galegas pola Sustentabilidade Social e Ambiental

Dende algunhas entidades estamos a colaborar para organizar unhas xornadas sobre Educación Ambiental e Consumo Responsable a nivel galego.

Con tal de coordinar mellor a súa celebración e de que esta sexa o máis inclusiva posible, estase realizando un censo de iniciativas relacionadas coa cultura da sustentabilidade presentes en Galicia, co obxectivo de xerar unha base de datos a partir da cal establecer contactos.

Nome da iniciativa

Enderezo de correo electrónico

Páxina web ou perfil en redes sociais

Localización

Breve descripción da iniciativa

← Preme neste cadro se estás de acordo en que esta iniciativa apareza nun mapa interactivo que se habilitará para o seu acceso a través de Internet.

Ámbito territorial

- Local
- Comarcal
- Provincial
- Galego
- Outra opción. Indica cal:

Área de actuación

- Alimentación
- Arte / Deseño
- Artesanía
- Comunicación
- Cultura
- Economía
- Educación
- Enerxía
- Lecer
- Mobilidade
- Monte
- Patrimonio natural / cultural
- Tecnoloxía / software
- Téxtil
- Outra/s opción/s. Indica cal/es:

Actividade principal

- Apoio mutuo e coidados
- Articulación / Coordinación
- Comercialización
- Conservación / defensa do territorio
- Consumo
- Divulgación
- Educación Ambiental/sensibilización
- Expresión artístico-cultural
- Formación
- Incidencia política

Censo de Iniciativas Galegas pola Sustentabilidade Social e Ambiental

- Intercambio de produtos/servizos
- Investigación
- Organización de eventos
- Producción
- Provisión de servizos
- Restauración / hostalaría
- Xestión cultural
- Xestión de bens comúns
- Outra/s opción/s. Indica cal/es:

Tipo de xestión ou axente impulsor

- Administración Pública
- Asociación (cultural, veciñal, etc.)
- Colectivo autoxestionado
- Cooperativa
- Empresa
- Individual
- ONG
- Sindicato / Colexio Profesional
- Rede / Plataforma
- Outra/s opción/s. Indica cal/es:

Tipo de espazo/equipamento

- Centro educativo
- Centro social
- Dixital
- Feira / mercado
- Finca
- Horta
- Obradoiro
- Rúa
- Sede
- Tenda
- Outra/s opción/s. Indica cal/es:

Categoría

Marca as categorías coas cales se identifica a iniciativa:

- Agricultura ecolóxica
- Agroecoloxía
- Autoxestión
- Banca ética
- Comercio xusto
- Decrecemento
- Economía social e solidaria
- Enerxías renovables
- Moeda social
- Software libre
- Outra/s opción/s. Indica cal/es:

Programas, eventos ou actividades de Educación Ambiental desenvolvidas pola iniciativa

Outras iniciativas

Signala aquí o nome das iniciativas que consideres que deberían ser tamén incluídas neste censo e os seus respectivos contactos (preferentemente un enderezo de correo electrónico):

Tras completar a ficha, cómpre gardar o documento (preferiblemente en PDF) e envialo por correo electrónico a censo@sepa.gal, onde se centralizará a información recollida para este censo. Parte desta información tamén será empregada para o desenvolvemento dun proxecto de tese de doutoramento. Nese mesmo enderezo pódese consultar calquera dúbida.

ANEXO II

Borrador do cuestionario *Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa.*

Cuestionario

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

Nº cuestionario

Data de aplicación

Lugar de aplicación

Este cuestionario forma parte dun proxecto de investigación conducente a unha tese de doutoramento que se está a desenvolver na Universidade de Santiago de Compostela. A súa finalidade é identificar e caracterizar as iniciativas vinculadas á Agroecoloxía existentes en Galicia, con especial atención ao seu papel socioeducativo, e concretamente no relativo á Educación Ambiental.

Para tal efecto, precisamos da túa colaboración, polo que che solicitamos que respondas detidamente a todos os ítems deste cuestionario do xeito máis axustado posible á realidade da iniciativa en nome da cal o respondes. Todos os datos de carácter persoal serán tratados co maior rigor e respecto ao anonimato, e soamente se solicitan para facilitar o contacto durante o desenvolvemento da investigación.

Moitas grazas pola túa colaboración.

I. DATOS DE IDENTIFICACIÓN

Nome completo da iniciativa:	Persoa que responde ao cuestionario:
	(0.1) Estudos:
Localización Aldea/parroquia/barrio/vila: Concello:	(0.2) Rol na iniciativa: (0.3) Tempo de vinculación:
Contacto iniciativa Correo-e: Páxina web: Perfil en redes sociais:	Contacto da persoa entrevistada: Teléfono: Correo-e:

II. CARACTERÍSTICAS DA INICIATIVA

1. De que tipo de iniciativa se trata (grupo de consumo, proxecto produtivo, cooperativa de distribución, etc.)?

- Proxecto produtivo   Cooperativa de distribución   Grupo de consumo   Mercado / feira
 Outro (indicar cal):

2. Indica as tres palabras ou conceptos que mellor describan a iniciativa:

3. Dende que ano existe?

4. En que sector ou sectores do sistema agroalimentario se situaría? (podes marcar máis dunha opción)

- Provisión de insumos (semente, plantón, etc.)   Producción   Transformación   Distribución/ Comercialización   Consumo

5. A iniciativa se constitúe nalgunha figura xurídica?

- Si   Non

5.1 En caso afirmativo, en cal?

- Asociación   ONG   Fundación   Cooperativa   Outra. Indica cal:

Cuestionario

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

6. Que motivacións orixinaron a iniciativa?

(marcar só un cadro por fila: 1= nada relevante / 5=moi relevante)

6.1.	Acadar maior autonomía para decidir que producir/consumir	1	2	3	4	5
6.2.	Acceder a produtos de calidade e confianza	1	2	3	4	5
6.3.	Adoptar un modo de vida máis sustentable	1	2	3	4	5
6.4.	Explorar formas máis xustas/equitativas de relacionarse	1	2	3	4	5
6.5.	Participar de xeito colectivo nunha iniciativa social	1	2	3	4	5
6.6.	Procurar unha alimentación máis saudable	1	2	3	4	5
6.7.	Razóns económicas	1	2	3	4	5
6.8.	Recuperar/manter produtos/variedades locais	1	2	3	4	5
6.9.	Reducir os impactos sociais da alimentación	1	2	3	4	5
6.10.	Reducir os impactos ambientais da alimentación	1	2	3	4	5
6.11.	Xerar/fortalecer relacións sociais/comunitarias	1	2	3	4	5
Outras (indicar cales)						
6.12.		1	2	3	4	5
6.13.		1	2	3	4	5

7. De todas as anteriores, cal destacarías como máis importante (indica o código de numeración)

6. ___

8. Indica o número aproximado de persoas que actualmente forman parte da iniciativa, segundo o seu rol nesta.

Perfil	Mulleres	Homes	Total
Produtoras/es			
Distribuidoras/es			
Consumidoras/es			
Total			

8.1 Cantas persoas formaban parte da iniciativa no seu inicio?

9. A iniciativa admite a participación de novos membros?

Si

Non

9.1. Existen criterios de admisión para novas incorporacións? (se os hai, indícaos segundo cada perfil, e se non, non)

Produtoras/es	
Distribuidoras/es	
Consumidoras/es	

9.2 Hai establecido algún límite máximo no número de participantes?

Si (indica cal)

Non

10. Que compromisos asumen as/os participantes da iniciativa, segundo cada perfil?

Produtoras/es	
Distribuidoras/es	
Consumidoras/es	

Cuestionario

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

11. Cal é o perfil maioritario das/dos participantes da iniciativa, segundo os seguintes aspectos? (indica proporcións aproximadas)			
Idade	Menos de 30: ___%	Entre 30 e 45: ___%	Máis de 45: ___%
Ocupación	Sector primario: ___%	Sector secundario: ___%	Sector terciario: ___%
Formación	Primaria/secundaria: ___%	Profesional: ___%	Universitaria: ___%
Perfil socioeconómico	Renda baixa: ___%	Renda media: ___%	Renda alta: ___%
Lugar de residencia	Cidade: ___%	Vila: ___%	Aldea: ___%
Activismo/militancia	Participan noutros espazos: ___%		Non participan noutros espazos: ___%

12. En que tipo de espazos desenvolve as súas actividades a iniciativa e onde se localizan?		
Tipo de espazo	Localización (indica lugar e o concello onde se sitúa)	
Almacén	☐ Si	☐ Non
Finca	☐ Si	☐ Non
Local social / sede	☐ Si	☐ Non
Mercado / feira	☐ Si	☐ Non
Tenda	☐ Si	☐ Non
Outro (indica cal):		

13. Que porcentaxe aproximado de participantes adoitan tomar parte das actividades da iniciativa? %

14. Que produtos alimentarios se adoitan producir/distribuír/consumir principalmente na iniciativa? (indica exemplos)		
Tipo de produto	Frescos	Transformados
Aromáticas e medicinais		
Carnes		
Cereais		
Froitas		
Hortalizas		
Lácteos		
Legumes		
Mel		
Ovos		
Peixes e mariscos		
Outro/s		

15. Na túa iniciativa se inclúen produtos non alimentarios?	
☐ Si	☐ Non
15.1 En caso afirmativo, cales?	
Artesanía	
Cosmética	
Téxtil	
Outros (indica cales)	

16. Se inclúen produtos ecolóxicos?	
☐ Si	☐ Non
16.1 En caso afirmativo, de que tipo/s:	
Con certificado de produción ecolóxica	☐ CRAEGA ☐ Outros (Estado español) ☐ Outros (UE) ☐ Outros (Non UE)
Con outro protocolo de garantía	☐ Sistema Participativo de Garantía ☐ Outro (indica cal):
Outras posibilidades	☐ Por confianza ☐ Aínda non se ten establecido ☐ Non se considera relevante

Cuestionario

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

17. Se inclúen produtos non ecolóxicos?

Si

Non

17.1 Baixo que criterios?

18. Existen na túa iniciativa outros criterios respecto á admisión de produtos?

Si

Non

18.1 En caso afirmativo, indica os criterios establecidos para cada categoría:

Variedades locais

Distancia

Tempada

Prezo

Outras (indica cales)

19. De que maneira as persoas que forman parte da iniciativa se abastecen dos produtos da iniciativa?

Exclusiva

Maioritaria

Complementaria

Minoritaria

Esporádica

20. As/os produtoras/es abastecen suficientemente a demanda das/dos consumidoras/es da iniciativa?

Si

Non

21. As/os consumidoras/es da iniciativa son capaces de absorber toda a produción das/dos produtoras/es?

Si

Non

22. A iniciativa recorre a provedoras/es externas/os?

Si

Non

22.1 De que tipo?

Locais

Galegos

Estatais

Internacionais

22.2 Baixo que criterios?

22.3 Que compromisos se establecen?

III. PARTICIPACIÓN, ARTICULACIÓN E COOPERACIÓN

23. Cal ou cales son os órganos de xestión da iniciativa?

Asemblea

Xunta directiva

Comisións de traballo

Outro (indica cal):

24. Cal é o procedemento de toma de decisións?

Representativo

Unha persoa un voto

Busca de consenso

Outro (indica cal):

25. Realízase unha planificación conxunta entre os distintos perfís participantes na iniciativa sobre o subministro de produtos?

Si

Non

26. E sobre os prezos dos produtos?

Si

Non

Cuestionario

Iniciativas agrocolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

27. A túa iniciativa colabora con outras iniciativas agrocolóxicas?	
☐ Si	☐ Non
27.1 Con cales?	
27.2 Para que?	
27.3 As colaboracións son...	
☐ Puntuais	☐ Permanentes

28. Integra outras iniciativas no seu seo?	
☐ Si	☐ Non
28.1 Cales?	

29. A iniciativa participa en espazos colectivos máis amplos?	
☐ Si	☐ Non
29.1 De que tipo?	Cales?
☐ Redes	
☐ Plataformas	
☐ Federacións	
☐ Proxectos	
☐ Outros (indica de que tipo)	

30. A iniciativa colabora con outro tipo de colectivos e entidades sociais?		
☐ Si		☐ Non
30.1 De que tipo?	Cales?	Para que?
☐ Asociacións		
☐ Organizacións		
☐ ONGs		
☐ Outras (Indica o tipo)		

31. A iniciativa mantén algún tipo de relación con algunha das administracións públicas presentes en Galicia?		
☐ Si		☐ Non
31.1 Con cal/es?	Cales?	Que tipo de relación?
☐ Concello		
☐ Deputación		
☐ Xunta (indica consellería)		

32. A iniciativa colabora con institucións educativas ou académicas?		
☐ Si		☐ Non
32.1 Con cal/es?	Cales?	Para que?
☐ Escolas (Infantil e Primaria)		
☐ Institutos de Secundaria		
☐ Centros de FP		
☐ Universidades		

Cuestionario

Iniciativas agrocolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

IV. DIMENSIÓN SOCIOEDUCATIVA

33. Das seguintes actividades, sinala cales desenvolve a túa iniciativa (indica exemplos e periodicidade: semanal, mensual...)

Tipo	Exemplos	Periodicidade
☐ Edición de materiais impresos (folletos, carteis, <i>fanzines</i> , revistas, libros, etc.)		
☐ Edición de materiais dixitais (folletos, carteis, <i>fanzines</i> , revistas, libros, etc.)		
☐ Difusión de información por redes sociais		
☐ Publicacións en páxina web ou blog propios		
☐ Edición e publicación de audiovisuais (vídeos, podcasts, etc.)		
☐ Organización de palestras e conferencias		
☐ Organización de eventos temáticos		
☐ Organización de cursos prácticos (xenéricos)		
☐ Organización de obradoiros técnicos (especializados)		
☐ Denuncia pública, sensibilización e reivindicación		
☐ Convocatoria ou adhesión a protestas puntuais		
☐ Convocatoria ou adhesión a campañas e loitas máis amplas		
☐ Desenvolvemento de proxectos educativos		
☐ Elaboración de materiais didácticos		
☐ Outras (indica cales)		

34. Hai actividades que dende a iniciativa se quixeran facer pero aínda non se fixeron?

Si

Non

34.1 Cales?

34.2 Por que motivo non se fixeron?

35. Ordena por prioridade, de 1 (máxima prioridade) a 6 (mínima prioridade), as finalidades das actividades?

1	Informar sobre temas relacionados coa alimentación
2	Concienciar sobre as implicacións do actual modelo agroalimentario
3	Modificar hábitos de consumo
4	Visibilizar as alternativas ao sistema agroalimentario dominante
5	Involucrar a máis persoas nas iniciativas
6	Propiciar a creación de novas iniciativas

Cuestionario

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

36. Cales son as temáticas principais das actividades que se levan a cabo? (ordena segundo a súa relevancia)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

37. A quen van dirixidas maioritariamente as actividades?

Membros da iniciativa

Persoas alleas á iniciativa

37.1 No caso de ser abertas a persoas alleas á iniciativa, indica se se orientan a algún colectivo en particular:

38. Quen/es adoita/n desenvolver este tipo de actividades na iniciativa?

Distintos membros da iniciativa

Entre todos os membros da iniciativa

Un membro específico da iniciativa (indica que rol desempeña na iniciativa):

Persoas alleas á iniciativa (indica perfil ou perfís de persoas ás que se recorre):

39. Onde se adoitan realizar estas actividades?

Espazos propios da iniciativa (sinala cales):

Espazos alleos á iniciativa (indica cales):

40. A túa iniciativa colabora con outras iniciativas agroecolóxicas para desenvolver estas actividades?

Si

Non

40.1 E con outro tipo de entidades?

Si

Non

40.2 Con cales?

41. Indica as principais dificultades á hora de levar a cabo estas actividades:

1. _____
2. _____
3. _____

42. Enumera as actividades que tiveron máis éxito, mellor acollida, etc.:

1. _____
2. _____
3. _____

43. Entre as actividades desenvolvidas pola iniciativa, se abordan cuestións relativas ao cambio climático?

Si

Non

43.1 Nestas actividades, se relaciona o cambio climático coa alimentación?

Si

Non

43.2 En que sentido? (podes marcar máis dunha opción)

Contribución do sistema agroalimentario ao cambio climático

Impactos do cambio climático no sistema agroalimentario

Adaptación ao cambio climático (resiliencia)

Mitigación do cambio climático (redución de emisións, captación de CO²)

Cuestionario
Iniciativas agrocolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

44. Dirías que a túa iniciativa integra a Educación Ambiental entre as actividades que desenvolve?

- Si, de maneira habitual, cun programa permanente de actividades.
 Si, pero de xeito puntual, organizando actividades ocasionalmente.
 Non integra a Educación Ambiental en absoluto.

45. Indica o teu grao de acordo con cada unha das seguintes afirmacións referidas ao contexto galego:

(1 = totalmente en desacordo; 5 = totalmente de acordo)

45.1	A cidadanía está concienciada sobre os impactos socioambientais da alimentación	1	2	3	4	5
45.2	A cidadanía trata de asumir hábitos alimentarios cada vez máis responsables	1	2	3	4	5
45.3	A cidadanía coñece as alternativas ao sistema agroalimentario hexemónico existentes	1	2	3	4	5
45.4	A cidadanía participa de modo comprometido nas alternativas	1	2	3	4	5
45.5	Existe un alto grao de compromiso por parte da Administración Pública na promoción dunha alimentación sustentable	1	2	3	4	5
45.6	O Sistema Educativo aborda a alimentación e as súas implicacións socioambientais dun xeito adecuado	1	2	3	4	5
45.7	Existen alternativas educativas, ao marxe da escola, adecuadas para promover unha alimentación social e ambientalmente sustentable	1	2	3	4	5

46. Sinala o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, segundo a túa opinión particular:

(1 = totalmente en desacordo; 5 = totalmente de acordo)

46.1	As iniciativas agrocolóxicas configuran no seu conxunto un movemento social	1	2	3	4	5
46.2	Houbo un incremento de iniciativas agrocolóxicas en Galicia nos últimos anos	1	2	3	4	5
46.3	As participantes da miña iniciativa senten que contribúen a un proceso de cambio social	1	2	3	4	5
46.4	As/os consumidoras/es da miña iniciativa teñen modificado os seus hábitos de consumo a partir da súa participación nesta	1	2	3	4	5
46.5	As/os produtoras/es da miña iniciativa teñen modificado as súas prácticas produtivas para adaptarse a esta	1	2	3	4	5
46.6	As iniciativas agrocolóxicas son axentes relevantes para promover a sustentabilidade social e ambiental	1	2	3	4	5
46.7	A miña iniciativa desenvolve accións socioeducativas adecuadas	1	2	3	4	5
46.8	As iniciativas agrocolóxicas deberían coordinarse entre si e con outros colectivos e entidades sociais para desenvolver accións socioeducativas	1	2	3	4	5
46.9	As iniciativas agrocolóxicas deberían colaborar con centros educativo e académicos para desenvolver accións socioeducativas	1	2	3	4	5
46.10	As iniciativas agrocolóxicas deberían colaborar coas administracións públicas para desenvolver accións socioeducativas	1	2	3	4	5
47.11	As iniciativas agrocolóxicas deberían dispoñer canles e dinámicas comúns para compartir recursos e estratexias socioeducativas entre elas	1	2	3	4	5

Cuestionario

Iniciativas agrocolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

47. E para rematar, ordena de primeiro a cuarto os seguintes obxectivos segundo consideres a súa prioridade:

Promover unha alimentación máis saudable entre a cidadanía

Promover unha alimentación ambientalmente máis sustentable entre a cidadanía

Promover unha alimentación socialmente máis xusta entre a cidadanía

Promover a implicación da cidadanía no desenvolvemento de alternativas agrocolóxicas

48. Se o desexas, podes anotar a continuación comentarios e valoracións non abordados anteriormente:

Moitas grazas pola túa colaboración!

Kylyan Marc Bisquert i Pérez
Grupo de Investigación Pedagogía Social e Educación Ambiental (SEPA-Interea)
Departamento de Pedagogía e Didáctica
Facultade de Ciencias da Educación - Campus Vida (15782)
[Universidade de Santiago de Compostela](http://www.usc.es)
Despacho 33. Módulo A.
Tlf.: 881 811 000 Ext. 13753
kylyanmarc.bisquerti@usc.es
<http://sepa.gal/>

ANEXO III

Modelo para a validación por xuíces expertos do cuestionario *Iniciativas agrocolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa*.

Antes de nada, agradecer su valiosa colaboración en la evaluación en calidad de experta/o del cuestionario que se adjunta. Su contribución es crucial para lograr que el instrumento sea lo más válido posible y recoja de manera fidedigna los datos necesarios para el desarrollo de esta investigación.

INTRODUCCIÓN

Con el cuestionario cuya validez de contenido se propone evaluar a través del proceso de juicio por expertas/os mediante la plantilla que aquí se facilita, se pretende, por una parte, identificar, caracterizar y catalogar las iniciativas agroecológicas existentes en Galicia en la actualidad, y por otra, valorar su dimensión socioeducativa. Para tal efecto, se pretende recoger información sobre una serie de indicadores, agrupados en cuatro dimensiones:

- I. *Datos de identificación*: además de información de identificación y contacto de la iniciativa y de la persona informante, se incorporan tres ítems para conocer el perfil educativo de ésta última, su rol en la iniciativa por la cual responde y la antigüedad de su vinculación con la misma, al considerar que son variables que pueden ser de utilidad a la hora de interpretar las respuestas.
- II. *Características de la iniciativa*: aquí se pretende recoger información sobre las características generales de la iniciativa, las motivaciones que originan su creación, el perfil de las personas que la componen y los productos que se manejan.
- III. *Participación, articulación y cooperación*: en esta tercera dimensión se busca recabar información sobre la gestión y la toma de decisiones en la iniciativa, la colaboración con otras iniciativas y entidades y la participación como colectivo en otros espacios.
- IV. *Dimensión socioeducativa*: por último, se espera conseguir información sobre las actividades socioeducativas desarrolladas -o que se esperan desarrollar- por la iniciativa, su finalidad, las personas destinatarias, los temas abordados, la colaboración con otras iniciativas con relación a estas actividades y la percepción de la persona informante sobre esta dimensión.

El universo del estudio son todas las iniciativas susceptibles de ser consideradas de carácter agroecológico presentes en Galicia. La población es desconocida, al tratarse de un universo escasamente explorado, así como por el dinamismo e inestabilidad de este sector social. Para la muestra, se partirá de tres fuentes iniciales: un censo de iniciativas realizado recientemente, en el que se identificaron 30 iniciativas que consideraron el término “Agroecología” como categoría identificativa; la asistencia a los cinco mercados agroecológicos existentes actualmente en Galicia, identificados a través de un proceso de observación participante, así como el contacto con las iniciativas que forman parte del primer Sistema Participativo de Garantía identificado en Galicia -A Gavela-; y a través de las bases de datos disponibles, bien

en base a estudios previos o bien facilitadas por colectivos y entidades del sector. A partir de la aplicación del instrumento a estas primeras iniciativas, se desarrollará un proceso de bola de nieve para tratar de llegar a otras iniciativas no identificadas en primera instancia. Se trata en todo caso de un estudio eminentemente exploratorio, por lo que todo posterior análisis del instrumento será de carácter meramente descriptivo.

En cuanto al procedimiento de aplicación, se realizará una única aplicación presencial por iniciativa identificada. Se entrevistará a un/a única/o informante, miembro de la iniciativa en representación de la cual informa, y contará con la asistencia del entrevistador durante toda la aplicación. Se estima una duración de aplicación de entre 45 minutos e 1 hora. Además, se registrará la entrevista mediante una grabadora de voz, tras autorización de la persona entrevistada, para recoger toda aquella información no expresada por escrito sobre el propio instrumento.

PROTOCOLO DE VALIDACIÓN

Con el fin de mejorar este cuestionario, se solicita su ayuda como experta/o para valorarlo. Para facilitarle esta tarea, se le adjunta en primer lugar una matriz que cruza los ítems del cuestionario, agrupados en sus correspondientes dimensiones, con las distintas categorías de evaluación, en base a las cuales se le solicita que las valore numéricamente, siendo 5 la puntuación máxima. Las categorías de análisis son:

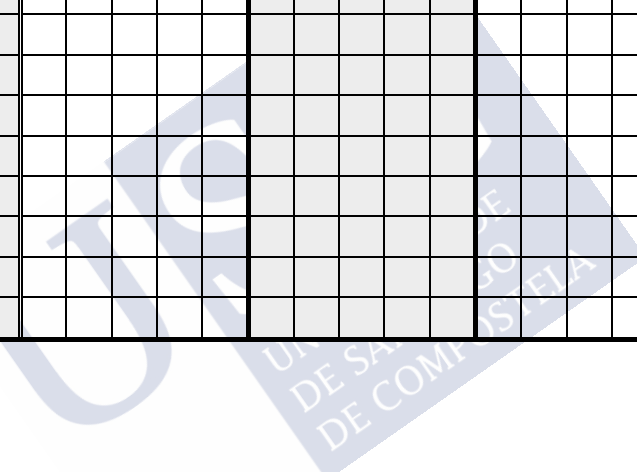
1. **Relevancia:** si el ítem es esencial o importante, y por lo tanto debe ser incluido en el instrumento.
2. **Pertinencia:** si el formato elegido para formular el ítem es el más apropiado.
3. **Concisión** semántica -sentido unívoco- y claridad sintáctica en la formulación del ítem.
4. **Neutralidad:** la formulación del ítem no influencia la respuesta de la persona encuestada.

Categoría	Ítems	Relevancia					Pertinencia					Concisión					Neutralidad				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
I Datos ident.	0.1																				
	0.2																				
	0.3																				

Comentarios:

Categoría	Ítems	Relevancia					Pertinencia					Concisión					Neutralidad					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
II Características de la iniciativa	1																					
	2																					
	3																					
	4																					
	5																					
	6																					
	7																					
	8																					
	9																					
	10																					
	11																					
	12																					
	13																					
	14																					
	15																					
	16																					
	17																					
	18																					
	19																					
	20																					
	21																					
	22																					

Comentarios:

Por último, se le pide que valore una serie de aspectos generales sobre el diseño del instrumento en su conjunto, siendo de nuevo 5 la puntuación máxima:

Aspectos que valorar	1	2	3	4	5
Presentación del cuestionario (su aspecto es apropiado)					
Secuencia de los ítems (su orden es adecuado)					
Coherencia interna (relación lógica entre los ítems y las dimensiones en que se integran)					
Oportunidad de los ítems (están aquellos que deben estar)					
Asequibilidad (el cuestionario resulta fácil de responder)					
Exhaustividad (atención a todos los aspectos relevantes)					
Extensión del instrumento (con relación al número de ítems)					
Duración estimada (para la aplicación del instrumento a la persona informante)					

Comentarios:

A large rectangular box with a black border, intended for handwritten or typed comments. A large, semi-transparent watermark of the USC logo is visible in the center of the box. The watermark consists of the letters 'USC' in a large, bold, sans-serif font, with 'UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA' written in a smaller font below it.

Muchas gracias por su colaboración

Kylyan Marc Bisquert i Pérez
Grupo de Investigación Pedagogía Social e Educación Ambiental (SEPA-Interea)
Departamento de Pedagogía e Didáctica
Facultade de Ciencias da Educación - Campus Vida (15782)
[Universidade de Santiago de Compostela](http://www.usc.es)
Despacho 33. Módulo A.
Tif.: 881 811 000 Ext. 13753
kylyanmarc.bisquerti@usc.es
<http://sepa.gal/>

ANEXO IV

Guión de entrevistas semiestructuradas *Iniciativas agroecológicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa.*

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

Nº aplicación

Data

Hora de inicio

Lugar de aplicación

Este instrumento forma parte dun proxecto de investigación conducente a unha tese de doutoramento que se está a desenvolver na Universidade de Santiago de Compostela. A súa finalidade é identificar e caracterizar as iniciativas vinculadas á Agroecoloxía existentes en Galicia, con especial atención á súa eventual dimensión socioeducativa, nomeadamente no eido da Educación Ambiental.

Para tal efecto, precisamos da túa colaboración, polo que che solicitamos que respondas detidamente a todos os ítems do xeito máis axustado posible á realidade da iniciativa en nome da cal o respondes. Todos os datos de carácter persoal serán tratados co maior rigor e respecto ao anonimato, e soamente se solicitan para facilitar o contacto durante o desenvolvemento da investigación e trazar un perfil xeral das persoas informantes.

Moitas grazas pola túa colaboración.

I. DATOS DE IDENTIFICACIÓN

Nome completo da iniciativa agroecolóxica:	Datos da persoa informante:				
	Nome:				
	Idade:				
	Nivel de estudos				
	<table border="1"><tr><td>Sen estudos</td><td>Primarios</td><td>Secundarios</td><td>Superiores</td></tr></table>	Sen estudos	Primarios	Secundarios	Superiores
Sen estudos	Primarios	Secundarios	Superiores		
Localización da iniciativa:	Área de formación:				
Aldea/parroquia/barrio/vila:					
	Ocupación actual:				
Concello:	Experiencia previa coa agroecoloxía:				
	Rol que desempeña na iniciativa:				
Contacto da iniciativa	Tempo de vinculación coa iniciativa:				
Correo-e:					
Páxina web:	Contacto da persoa informante:				
Perfiles en redes sociais:	Teléfono:				
	Correo-e:				

II. CARACTERÍSTICAS DA INICIATIVA

0. Describe brevemente en que consiste a iniciativa agroecolóxica sobre a que informas (rexistro coa gravadora)

1. De que tipo de iniciativa se trata?

- Proxecto productivo
  Cooperativa de distribución
  Grupo de consumo
  Mercado / feira
 Outro (indicar cal):

2. Indica as tres palabras que mellor describan a iniciativa

--	--	--

3. Dende cando existe? (indicar mes e ano de inicio, a ser posible)

--

4. En que sector ou sectores do sistema agroalimentario se situaría? (podes marcar máis dunha opción)

- Provisión de insumos (semente, plantón, etc.)
  Producción
  Transformación
  Distribución/ Comercialización
  Consumo
 Outro/s (indicar cal/es):

5. A iniciativa se constitúe nalgunha figura xurídica?

- Si
  Non

5.1 En caso afirmativo, en cal?

- Asociación
  ONG
  Fundación
  Cooperativa
  Outra. Indica cal:

6. A iniciativa conta con algunha estratexia de financiación?

- Si
  Non

6.1 En caso afirmativo, de que tipo?

- Interna. Indica cal:
  Externa. Indica cal:

7. Que motivacións orixinaron a iniciativa? (Marca só un cadro por fila)

1= nada relevante / 2= pouco relevante / 3= medianamente relevante / 4= bastante relevante / 5= moi relevante

		1	2	3	4	5
7.1.	Acadar maior autonomía para decidir que producir ou consumir					
7.2.	Acceder a produtos de confianza					
7.3.	Adoptar un modo de vida ambientalmente máis responsable					
7.4.	Dispoñer dunha fonte de ingresos económicos					
7.5.	Explorar formas alternativas de relación social					
7.6.	Imitar ou replicar unha iniciativa similar					
7.7.	Participar de xeito colectivo nunha iniciativa social					
7.8.	Procurar unha alimentación máis saudable					
7.9.	Promover modelos alternativos de relación económica					
7.10.	Promover un modelo de alimentación máis xusto					
7.11.	Recuperar e manter produtos e variedades locais					
7.12.	Reducir o gasto en alimentación					
7.13.	Reducir os impactos ambientais da alimentación					
7.14.	Xerar e/ou fortalecer relacións sociocomunitarias					
Outras (indicar cales)						
7.15.						
7.16.						

8. De todas as anteriores, cal destacarías como máis importante (indica o código de numeración)

7. ___

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

9. Indica o número aproximado de membros que actualmente forman parte da iniciativa, segundo sector e xénero			
Sector	Mulleres	Homes	Outras identidades
Produción ou transformación			
Transporte ou distribución			
Consumo			

9.1 Cantas persoas formaban parte da iniciativa no seu inicio?

10. A iniciativa admite a participación de novos membros?
 Si Non

10.1. Existen criterios de admisión para novas incorporacións? (se os hai, indícaos segundo cada rol, e se non, non)

Produtoras/es	
Distribuidoras/es	
Consumidoras/es	

10.2. Hai establecido algún límite máximo no número de participantes?
 Si Non

10.3. En caso afirmativo, indica cal é e o seu motivo

10.4. A iniciativa desenvolve algún tipo de estratexia para a atracción de novos membros?
 Si Non

10.5. En caso afirmativo, indica cal:

11. Que tarefas asumen os membros da iniciativa segundo cada rol?

Produtoras/es	
Distribuidoras/es	
Consumidoras/es	

12. Cal é o perfil maioritario das/dos membros da iniciativa, segundo os seguintes aspectos?
(indica proporcións aproximadas)

Idade	Menos de 30: ___%	Entre 30 e 40: ___%	Entre 40 e 50: ___%	Máis de 50: ___%
Ocupación	Sector primario: ___%	Sector secundario ___%	Sector terciario: ___%	
Tipo de formación	Primaria/secundaria: ___%	Profesional: ___%	Universitaria: ___%	
Perfil socioeconómico	Renda baixa: ___%	Renda media: ___%	Renda alta: ___%	
Lugar de residencia	Cidade: ___%	Vila: ___%	Aldea: ___%	
Activismo	Participan noutros colectivos: ___%		Non participan noutros colectivos: ___%	

13. Que cantidade aproximada de membros toma parte habitualmente das actividades principais da iniciativa?

14. Que loxística/s de distribución de produtos adopta a iniciativa?

Reparto a domicilio Reparto colectivo Venta en finca ou espazo produtivo
 Venta directa en mercado ou feira Venta directa en tenda Compra-venta a intermediarias/os
 Outra. Indica cal:

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

15. En que espazos físicos desenvolve a iniciativa as súas actividades principais?			
Actividade	Tipo de espazo (finca, obradoiro, local, centro social, mercado, feira, tenda...)	Localización (lugar e concello)	Réxime (propio, alugado, cedido...)
Produción			
Transformación			
Distribución			
Xestión loxística			
Toma de decisións			
Outra (indica cal):			

16. Que produtos alimentarios se producen, distribúen e/ou consumen principalmente na túa iniciativa? (indica exemplos concretos dos produtos máis salientables dos distintos tipos que se manexan, segundo sexa o caso)		
Tipo de produto	Frescos	Transformados
Aromáticas e medicinais		
Carnes		
Cereais		
Froitas		
Hortalizas		
Lácteos		
Legumes		
Mel		
Ovos		
Peixes e mariscos		
Outro/s		

17. Na túa iniciativa se inclúen produtos non alimentarios?	
☐ Si ☐ Non	
17.1 En caso afirmativo, cales?	
Artesanía	
Cosmética	
Téxtil	
Outros	

18. Na túa iniciativa teñen lugar intercambios de produtos ou servizos sen mediación monetaria corrente (en euros)?	
☐ Si ☐ Non	
18.1 En caso afirmativo, de que tipo?	

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

19. Que sistema/s de garantía se emprega/n para os produtos ecolóxicos producidos, distribuídos ou consumidos na túa iniciativa?	
Certificado de produción ecolóxica	☐ CRAEGA ☐ Outros (Estado español) ☐ Outros (UE) ☐ Outros (Non UE)
Outro protocolo de garantía	☐ Sistema Participativo de Garantía ☐ Outro (indica cal):
Outras posibilidades	☐ Por confianza ☐ Aínda non se ten establecido un criterio neste sentido ☐ Non se considera relevante

20. A parte de produtos ecolóxicos, na iniciativa se inclúen tamén produtos non ecolóxicos ou convencionais?			
☐ Si	☐ Non		
20.1 De que maneira?			
☐ Maioritaria	☐ Equilibrada	☐ Minoritaria	☐ Esporádica
20.2 Baixo que criterios?			

21. Existen na túa iniciativa criterios xerais respecto á admisión de produtos?			
☐ Si		☐ Non	
21.1 En caso afirmativo, indica os criterios establecidos para cada categoría:			
Variedades locais	☐ Si, estritamente	☐ Si, con flexibilidade	☐ Non
Distancia	☐ Si. Cal é o criterio?		☐ Non
Tempada	☐ Si, estritamente	☐ Si, con flexibilidade	☐ Non
Prezo	☐ Económico	☐ Xusto	☐ Outro. Cal?
Outros (indica cales)			

22. De que maneira as persoas que forman parte da iniciativa se abastecen dos produtos da iniciativa?				
☐ Exclusiva	☐ Maioritaria	☐ Intermedia	☐ Minoritaria	☐ Esporádica

23. En que medida as/os produtoras/es abastecen a demanda das/dos consumidoras/es da iniciativa?				
☐ Totalmente	☐ Case totalmente	☐ Bastante	☐ Escasamente	

24. En que medida as/os consumidoras/es da iniciativa absorben a produción das/dos produtoras/es?				
☐ Totalmente	☐ Case totalmente	☐ Bastante	☐ Escasamente	

25. A iniciativa recorre a provedoras/es externas/os ou alleas/os a esta?			
☐ Si	☐ Non		
25.1 De que procedencia?			
☐ Locais	☐ Galegos	☐ Estatais	☐ Internacionais
25.2 Baixo que criterios?			
25.3 Que compromisos se establecen entre a iniciativa e ditas/os provedoras/es?			

26. A túa iniciativa toma medidas para evitar ou reducir o uso de envases, embalaxes e bolsas plásticas ou dun só uso?				
☐ Si	☐ Non			
26.1 Cal/es?				
☐ Venta a granel	☐ Bolsas reutilizables	☐ Bolsas de papel	☐ Caixas de cartón	☐ Reutilización de botes
☐ Outra/s (indica cal/es)				

III. PARTICIPACIÓN, ARTICULACIÓN E COOPERACIÓN

27. Cal ou cales son os órganos de xestión da iniciativa?

- Asemblea
  Comisións ou grupos de traballo
  Xunta directiva
  Dirección unipersoal
 Outro (indica cal):

28. Cal é o procedemento de toma de decisións?

- Busca de consenso
  Unha persoa un voto
  Representativo
  Decisión directiva
 Outro (indica cal):

29. Realízanse tomas de decisións conxuntas entre os distintos perfís (produtoras/es, distribuidoras/es, consumidoras/es, etc) da iniciativa sobre a planificación da produción dos alimentos?

- Si
  Non

30. E sobre os prezos dos produtos?

- Si
  Non

31. Integra outras iniciativas no seu seo?

- Si
  Non

31.1 Cales?

32. A túa iniciativa colabora con outras iniciativas agroecolóxicas?

- Si
  Non

32.1 Con cales?

32.2 Con que finalidade?

32.3 As colaboracións son...

- Puntuais
  Periódicas
  Permanentes

33. A iniciativa forma parte de espazos de coordinación máis amplos?

- Si
  Non

33.1 De que tipo?	Cales?	Con que finalidade?	Periodicidade
☐ Redes			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Plataformas			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Federacións			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Proxectos			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Outros (indica de que tipo)			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

34. A iniciativa colabora con outro tipo de colectivos e entidades sociais?			
☐ Si		☐ Non	
34.1 De que tipo?	Cales?	Con que finalidade?	Periodicidade
☐ Asociacións			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ ONGs			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Sindicatos			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Partidos políticos			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Outras (Indica o tipo)			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes

35. A iniciativa mantén algún tipo de relación con algunha das administracións públicas presentes en Galicia?			
☐ Si		☐ Non	
35.1 Con cal/es?	Cales?	Con que finalidade?	Periodicidade
☐ Concello			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Deputación			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Xunta (indica consellería)			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes

36. A iniciativa colabora con institucións educativas ou académicas?			
☐ Si		☐ Non	
36.1 Con cal/es?	Cales?	Con que finalidade?	Periodicidade
☐ Escolas (Infantil e Primaria)			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Institutos de Secundaria			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Centros de FP			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes
☐ Universidades			☐ Puntuais ☐ Periódicas ☐ Permanentes

IV. DIMENSIÓN SOCIOEDUCATIVA

37. Das seguintes actividades, sinala cales desenvolve a túa iniciativa (indica exemplos e periodicidade: semanal, mensual...)

Tipo	Exemplos	Periodicidade
☐ Edición de materiais impresos (folletos, carteis, <i>fanzines</i> , revistas, libros, etc.)		
☐ Edición de materiais dixitais (folletos, carteis, <i>fanzines</i> , revistas, libros, etc.)		
☐ Edición e publicación de audiovisuais (vídeos, podcast, cuñas, etc.)		
☐ Difusión de información por redes sociais		
☐ Publicacións en páxina web ou blog propios		
☐ Organización de palestras e conferencias		
☐ Organización de eventos temáticos		
☐ Organización de cursos prácticos (xenéricos)		
☐ Organización de obradoiros técnicos (especializados)		
☐ Organización de actividades de voluntariado		
☐ Sensibilización		
☐ Denuncia pública e reivindicación		
☐ Convocatoria ou adhesión a protestas e campañas		
☐ Desenvolvemento de proxectos educativos estruturados		
☐ Elaboración de materiais didácticos		
☐ Outras (indica cales)		

38. Hai actividades socioeducativas que dende a iniciativa se quixeran facer pero aínda non se fixeron?

Si

Non

38.1 Cales?

38.2 Por que motivo non se fixeron?

39. Ordena por prioridade, de 1 (máxima) a 6 (mínima), a finalidade xeral das actividades socioeducativas desenvolvidas?

Informar sobre temas relacionados coa alimentación
Concienciar sobre as implicacións do actual modelo agroalimentario
Modificar hábitos de consumo
Visibilizar as alternativas ao sistema agroalimentario dominante
Involucrar a máis persoas nas iniciativas
Propiciar a creación de novas iniciativas

40. Cales son as tres temáticas que ti persoalmente consideras que deben ser máis relevantes para abordar mediante actividades socioeducativas?

40.1. E cales son as tres máis relevantes entre as xa abordadas pola iniciativa nas actividades levadas a cabo?

40.2. Se son distintas, por que o son?

41. A quen van dirixidas maioritariamente as actividades socioeducativas desenvolvidas pola iniciativa?

Membros da iniciativa

Persoas alleas á iniciativa

41.1 No caso de ser abertas a persoas alleas á iniciativa, indica se se orientan a algún/s colectivo/s en particular:

42. Quen/es se encargan de desenvolver estas actividades na iniciativa?

Entre todos os membros da iniciativa

Distintos membros da iniciativa, independentemente do seu rol

Membros específicos da iniciativa (indica que rol desempeñan na iniciativa)

Persoas alleas á iniciativa (indica perfil ou perfís de persoas ás que se recorre)

43. Onde se adoitan realizar estas actividades?

Espazos propios da iniciativa (sinala cales)

Espazos alleos á iniciativa (indica cales)

44. A túa iniciativa colabora con outras iniciativas agrocolómicas para desenvolver actividades socioeducativas?

Si

Non

44.1 E con outro tipo de entidades?

Si

Non

44.2 Con cales?

44.3 Con que finalidade?

Iniciativas agroecolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

45. Indica as tres principais dificultades á hora de levar a cabo as actividades socioeducativas da iniciativa e se atopastes maneira de resolvela:

Dificultade	Solución

46. Enumera as tres actividades socioeducativas que tiveron mellor acollida:

46.1 Selecciona a actividade que mellor funcionara e descríbela brevemente (en que consistiu e como se desenvolveu):

--

47. Entre as actividades socioeducativas desenvolvidas pola iniciativa, se abordan explicitamente cuestións relativas ao cambio climático?

Si Non

47.1 Nestas actividades, se relaciona explicitamente o cambio climático coa alimentación?

Si Non

47.2 En que sentido? (podes marcar máis dunha opción)

- Contribución do sistema agroalimentario ao cambio climático
- Impactos do cambio climático no sistema agroalimentario
- Adaptación ao cambio climático (resiliencia)
- Mitigación do cambio climático (redución de emisións, captación de CO²)
- Outro/s (indica cal/es)

48. Dirías que a túa iniciativa integra a Educación Ambiental entre as actividades que desenvolve?

- Si, de maneira habitual, cun programa permanente de actividades
- Si, pero de xeito puntual, organizando actividades ocasionalmente
- Non integra a Educación Ambiental en absoluto

49. De entre os aprendizaxes que os membros da iniciativa acadaron a través da súa propia dinámica, cales destacarías?

--

V. OPINIÓN DA PERSOA INFORMANTE

50. Indica o teu grao de acordo con cada unha das seguintes afirmacións referidas ao contexto galego:

(1= totalmente en desacordo / 2= máis en desacordo que de acordo / 3= neutral / 4= máis de acordo que en desacordo / 5= totalmente de acordo)

50.1	A cidadanía está concienciada sobre os impactos sociais e ambientais da alimentación	1	2	3	4	5
50.2	A cidadanía trata de asumir hábitos alimentarios cada vez máis responsables	1	2	3	4	5
50.3	A cidadanía coñece alternativas existentes ao sistema agroalimentario dominante	1	2	3	4	5
50.4	A cidadanía participa de modo comprometido nesas alternativas	1	2	3	4	5
50.5	Existe un alto grao de compromiso por parte da Administración Pública na promoción dun sistema agroalimentario xusto e sustentable	1	2	3	4	5
50.6	O Sistema Educativo aborda a alimentación e as súas implicacións sociais e ambientais dun xeito apropiado	1	2	3	4	5
50.7	Existen alternativas educativas, á marxe da escola, que abordan a alimentación e as súas implicacións sociais e ambientais dun xeito apropiado	1	2	3	4	5

51. Sinala o teu grao de acordo coas seguintes afirmacións, segundo a túa opinión particular:

(1= totalmente en desacordo / 2= máis en desacordo que de acordo / 3= neutral / 4= máis de acordo que en desacordo / 5= totalmente de acordo)

51.1	As iniciativas agrocolóxicas configuran no seu conxunto un movemento social en Galicia	1	2	3	4	5
51.2	Houbo un incremento de iniciativas agrocolóxicas en Galicia nos últimos anos	1	2	3	4	5
51.3	As participantes da miña iniciativa senten que contribúen a un proceso de cambio social	1	2	3	4	5
51.4	As/os consumidoras/es da miña iniciativa teñen modificado os seus hábitos de consumo cara modelos ambientalmente máis sustentables a partir da súa participación nesta	1	2	3	4	5
51.5	As/os produtoras/es da miña iniciativa teñen modificado as súas prácticas produtivas cara manexos máis ecolóxicos a partir da súa participación nesta	1	2	3	4	5
51.6	As iniciativas agrocolóxicas son axentes relevantes para promover a sustentabilidade social e ambiental na sociedade galega	1	2	3	4	5
51.7	A miña iniciativa desenvolve suficientes accións socioeducativas neste sentido	1	2	3	4	5
51.8	Dende a miña iniciativa se deberían desenvolver máis accións socioeducativas neste sentido	1	2	3	4	5
51.9	As iniciativas agrocolóxicas deberían coordinarse entre si e con outros colectivos para desenvolver accións socioeducativas	1	2	3	4	5
51.10	As iniciativas agrocolóxicas deberían colaborar con centros educativo e académicos para desenvolver accións socioeducativas	1	2	3	4	5
51.11	As iniciativas agrocolóxicas deberían colaborar coas administracións públicas para desenvolver accións socioeducativas	1	2	3	4	5
51.12	As iniciativas agrocolóxicas deberían dispoñer canles e dinámicas comúns para compartir recursos e estratexias socioeducativas entre elas	1	2	3	4	5

Iniciativas agrocolóxicas en Galicia e a súa dimensión socioeducativa

52. Ordena de primeiro a cuarto os seguintes obxectivos segundo consideres a súa prioridade:

Promover unha alimentación máis saudable
Promover unha alimentación ambientalmente máis responsable
Promover unha alimentación socialmente máis xusta
Promover o desenvolvemento de alternativas agrocolóxicas

53. E para rematar, que cres que deparará o futuro ou cara onde che gustaría que evolucionase a túa iniciativa e/ou o conxunto delas en Galicia?

54. Se o desexas, podes anotar a continuación comentarios e valoracións non abordados anteriormente:

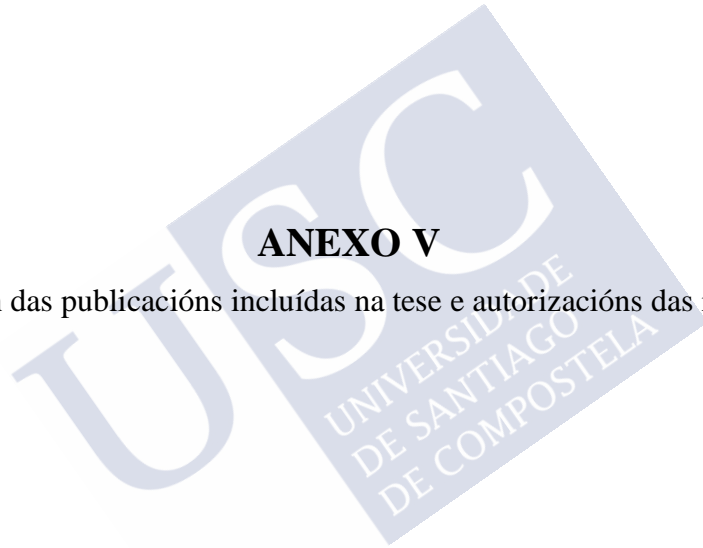
Hora de finalización

Moitas grazas pola túa colaboración!

Kylyan Marc Bisquert i Pérez
Grupo de Investigación Pedagogía Social e Educación Ambiental (SEPA-Interea)
Departamento de Pedagogía e Didáctica
Facultade de Ciencias da Educación - Campus Vida (15782)
Universidade de Santiago de Compostela
Despacho 33. Módulo A.
Tlf.: 881 811 000 Ext. 13753
kylyanmarc.bisquerti@usc.es
<http://sepa.gal/>

ANEXO V

Relación das publicacións incluídas na tese e autorizacións das revistas.

BISQUERT, K.M. e MEIRA, P.Á. (2019b). Validação de instrumento de recolhimento de dados para uma aproximação desde a educação ambiental ao movimento social agroecológico na Galiza e sua dimensão socioeducativa. *Ambiente&Educação*, 24(2), 236-266 (E-ISSN: 2238-5533).
<https://doi.org/10.14295/ambeduc.v24i2.9731>

- Factor de impacto: 3.73 (2019-2020) (Cite Factor). Consultado en <https://www.citefactor.org/impact-factor/impact-factor-of-journal-Environmental--Education---Environmental-Education-Periodical.php>
- Índice h: 18; Índice i10: 31 (total). Índice h: 15; Índice i10: 21 (desde 2016) (Google Académico). Consultado en <https://scholar.google.com.br/citations?user=6aFrzdwAAAAJ&hl=pt-BR>
- Clasificación Decimal Universal: 37 (Latindex). Consultado en <https://www.latindex.unam.mx/latindex/ficha?folio=28129>
- B3 (Educação), B4 (Ciências Ambientais; Direito; Economia) e C (Biodiversidade) (Quadriênio 2013-2016) (Qualis). Consultado en <http://www-periodicos-capes-gov-br.ezl.periodicos.capes.gov.br>
- A contribución do doutorando na autoría deste artigo foi total, participando o co-autor -o director da tese- unicamente en termos de supervisión e revisión do traballo desenvolvido polo doutorando.

BISQUERT, K.M. e MEIRA, P.Á. (2020). Iniciativas colectivas de consumo ecolóxico en Galicia: panorama actual, modelos e acción socioeducativa. *Brazilian Journal of Agroecology and Sustainability*, 2(2). (ISSN: 2675-1712).
<https://doi.org/10.52719/bjas.v2i2.3709>

- Factor de impacto: non consta. Trátase dunha publicación especializada de recente creación e aínda non figura en índices.
- A contribución do doutorando na autoría deste artigo foi total, participando o co-autor -o director da tese- unicamente en termos de supervisión e revisión do traballo desenvolvido polo doutorando.

UNIVERSIDADE FEDERAL DO RIO GRANDE
PROGRAMA DE PÓS-GRADUAÇÃO EM EDUCAÇÃO AMBIENTAL
REVISTA AMBIENTE E EDUCAÇÃO

Eu, Carlos Roberto da Silva Machado, com documento de identidade nº 7012016288, Editor Chefe de Ambiente & Educação Revista de Educação Ambiental (ISSN 1413-8638; E-ISSN 2238-5533), autorizo a Kylyan Marc Bisquert i Pérez, com documento de identidade nº 52784496-W, doutorando na Universidade de Santiago de Compostela e autor do artigo “Validação de instrumento de recolhimento de dados para uma aproximação desde a educação ambiental ao movimento social agroecológico na Galiza e sua dimensão socioeducativa”, publicado em 2019 em o volume 24 (número 2) de dita revista, com DOI <https://doi.org/10.14295/ambeduc.v24i2.9731>, a reproduzir os conteúdos deste artigo em o marco do seu informe de tese de doutoramento.

Em Rio Grande, RS, Brasil a 22 de junho de 2021.

*Asinado: Carlos Roberto da Silva Machado
(Editor Chefe da revista Ambiente & Educação).*

EMAIL: carlosmachado2004furg@gmail.com

Fone: 0055 53 999616484

Autorização de Publicação

Mediante solicitação apresentada, a **Brazilian Journal of Agroecology and Sustainability** autoriza **Kylyan Marc Bisquert i Pérez**, a utilização do trabalho intitulado “*INICIATIVAS COLECTIVAS DE CONSUMO ECOLÓXICO EN GALICIA: panorama actual, modelos e acción socioeducativa*”, registrado sob o DOI <https://doi.org/10.52719/bjas.v2i2.3709>, para composição de sua tese de doutorado.

Garanhuns – PE, Junho de 2021

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Luciano Pires de Andrade'.

Luciano Pires de Andrade

Editor Chefe

Brazilian Journal of Agroecology and Sustainability